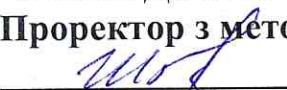

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

**Факультет суспільних та прикладних наук
Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з методичної роботи
 Ярослав ШТАНЬКО
"30" 2024 р.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	24 Сфера обслуговування
Спеціальність:	242 Туризм і рекреація
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма:	«Туризм і рекреація»
Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

**Івано-Франківськ
2024**

РОЗРОБНИК:

к.і.н., доцент, доцент кафедри
архітектури та будівництва

Любомир ІЛИН

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри архітектури та будівництва,
протокол № _____ від _____

В.о. завідувача кафедри

Юрій ОГОНЬОК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОП

на засіданні кафедри туризму та готельно-ресторанної справи,
протокол №1 від 26 серпня 2024р.

Христина ТЕРЛЕЦЬКА

В.о завідувача кафедри

Христина ТЕРЛЕЦЬКА

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.

e-mail	liubomyr.ilyn@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	1 поверх, кабінет проректора
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=3816

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. М.Рильський колись сказав влучну фразу: *«Хто не знає свого минулого, той не вартий майбутнього, хто не відає про славу своїх предків, той сам не вартий пошани»*. Це не єдине крилате висловлювання про значення знання історії. Події останніх років показали, що історія - це не тільки цікаві розповіді про минуле, це “зброя”. Унікальність української історії в тому, що наше минуле завжди хотіли і зараз хочуть вкрасти інші, сусідні народи. Тому тільки знання історії своєї країни, основних подій, що визначили характер, ментальність, світоглядні, політичні, духовні та культурні переконання українців покликаний курс з “Актуальних проблем історії”

Мета курсу - сформувати у здобувачів актуальні навички критичного мислення стосовно подій історичного минулого нашої країни, зрозуміти причинно-наслідкові зв'язки, зрозуміти невирішені, складні та дискусійні питання української історії, охарактеризувати оціночні підходи і наукові позиції окремих істориків та історичних шкіл до дискусійних подій в українській історії.

Основні завдання, що стоять перед авторами курсу, полягають в тому, щоб розкрити здобувачам:

- дискусійні проблеми національної історії та існуючі наукові судження стосовно їх причин, змісту та наслідків;
- аналізувати історичні джерела, співставляти наявну в них інформацію та сформулювати власну думку стосовно актуальних проблем історії України;
- розуміти ґносеологічні засади виникнення окремих подій в національній історії та визначення їх причинно-наслідкових зв'язків;
- усвідомити причини та наслідки національно-визвольних змагань українців;
- зрозуміти особливості процесів українського націотворення, впливу на цей процес культурних, релігійних чинників;
- усвідомити аксіологічний зміст української історії.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- основні етапи української історії;
- закономірності процесу етногенезу та націотворення;
- культурні, ментальні та духовні особливості українського народу;
- рівень взаємовідносин українців з іншими народностями в різні історичні епохи, вплив цих процесів на події сьогодення.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- аналізувати історичні факти, критично сприймати інформацію про події національної та світової історії;
- використовувати різні типи джерел для співставлення та узагальнення інформації;
- аргументувати думку про властиву українському народу систему цінностей, роль і значення української державності;
- примножувати історичну пам'ять, поважати та шанувати права усіх народностей, представників релігійних конфесій, що проживають на території України

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП/ОНП «Готельно-ресторанна справа»).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ЗК 02. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	РН 22. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.
ЗК 07. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1		
Семестр	1		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	16 (в годинах)	4 (в годинах)
	семінари, практичні	14 (в годинах)	2
Самостійна робота		60 (в годинах)	84 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	Залік		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
	Цінності громадянського суспільства

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Тема 1. Проблеми українського націотворення (4 год.)

Історія як наука та чого вона може навчити. Проблема сприйняття та розуміння національної історії. Ключові проблеми етногенезу українців, основні концепції. Проблема українського націотворення. Етнічна та політична нація. Розуміння змісту й відмінності поняття народ та нація. Примордіаліська та модерністська концепції формування української нації. Ознаки нації.

Питання для самостійного вивчення: Процес формування української нації та історичні фактори, що впливали на цей процес. Національні символи українців (7, 19, 20, 21, 27, 28, 30, 31).

Тема 2. Національно-визвольний рух на українських землях середини XVII - XVIII ст.: здобутки і втрати (2 год.)

Козацтво як соціальне явище. Роль козацтва у формуванні української національної ідентичності. Становлення нової української еліти та її вплив на державотворчі процеси. Демократичні ідеали в політичній культурі українського козацтва. Особливості державного устрою Гетьманської держави. Вплив козацтва на систему міжнародних відносин XVII - XVIII ст.

Питання для самостійного вивчення: Козацьке право в контексті українського правотворення. Пріоритети зовнішньої політики Війська Запорозького (2, 3, 9, 10, 11, 14, 28, 30, 31).

Тема 3. Національно-демократична революція 1917-1921 рр.: здобутки і втрати (2 год.)

Державні утворення українців у 1917-1921 рр. Успіхи та причини поразки Центральної Ради, Гетьманату, Директорії УНР, ЗУНР. Пошук форм і векторів розвитку українських державних утворень. Причини домінування автономістських ідей на початковому етапі революції. Перспективи державних утворень анархічного характеру. Держава Нестора Махна. Холодноярська республіка. Гуцульська республіка. Реакція Росії та Польщі на самовизначення українців. Дві радянсько-українські війни. “Українське питання” на міжнародній арені в 1917-1923 рр. Перспективи українських державних утворень.

Питання для самостійного вивчення: Перший та другий зимовий похід. Польсько-українська війна. Злочини білогвардійців. Причини поразки визвольних змагань 1917-1921 рр. та уроки для сьогодення (3, 9, 10, 11, 28).

Тема 4. Український визвольний рух у 1920-х - 2022 рр. (2 год.)

Згасання українського повстанського руху у 1920-х рр. Коренізація як інструмент утвердження радянської влади. Колективізація та масовий спротив українського селянства. Створення ОУН, її ідеологія на методи боротьби. Українська повстанська армія. Волинська трагедія. Дисидентство як форма визвольного руху. Початок війни росії проти України: окупація, анексія Криму, збройна агресія на сході

України. Антитерористична операція/Операція об'єднаних сил. Широкомасштабне вторгнення російських військ на терени України: перебіг, результати.

Питання для самостійного вивчення: Голодомор 1932-1933 рр. та його вплив на ментальність українського народу. Причини поразки УПА. Передумови російсько-українського конфлікту (Кримська криза 1992-1994 рр., Тузлівська криза) (3, 5, 18, 24, 28, 29).

Тема 5. Релігійний чинник в українській історії (2 год.)

Релігія та її значення в суспільстві. Вплив релігії на формування різних типів цивілізацій. Католицизм і православ'я як цивілізаційний кордон Сходу і Заходу. Взаємозв'язок релігії і економічного добробуту. Історико-культурне значення прийняття християнства візантійського обряду державною релігією Київської Русі. Греко-католицька церква у формуванні історичних та національних наративів. Україна на перехресті релігій і конфесій: вплив на державотворчі і націєтворчі процеси. Політика і церква в сучасній Україні: проблема взаємодії.

Питання для самостійного вивчення: Релігія як конфліктогенний чинник. Місце Православної і Греко-католицької церков в національному відродженні XIX ст. Українські національно-визвольні змагання: релігійний аспект (1, 3, 11, 12, 13, 15).

Тема 6. Тоталітарні режими та Україна (2 год.)

Зародження тоталітарних рухів на європейському континенті. Тоталітарний режим, його характеристика та ознаки. Фашизм та його особливості. Націонал-соціалізм та расова теорія. Комунізм на українському ґрунті. Репресії як засіб утвердження тоталітарного режиму ("Червоний терор", боротьба зі шкідництвом та націоналістичними ухилами, "Великий терор"). Злочини геноциду та воєнні злочини росії проти України.

Питання для самостійного вивчення: Криза суспільної свідомості після завершення Першої світової війни. Передвісники тоталітарних режимів в історії людства. Російська пропаганда як інструмент підбурювання війни і геноциду (3, 4, 5, 6, 23, 28).

Тема 7. Україна на геополітичній карті світу (2 год.)

Відомі українські постаті в світовій історії. "Українське питання" в історичній ретроспективі. Взаємини України з країнами сусідами. Україна в системі глобальної освіти. Євроінтеграція – між цивілізаційним вибором і безпекою.

Зміст практичних занять

Тема 1. Проблеми українського етногенезу та націотворення (на основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання: 1) Проблема етногенезу українців, основні концепції, власне бачення; 2) Примордіалістська концепція формування і розвитку української нації; 3) Модерністська концепція українського націотворення; 4) Українська національна ідентичність та національні символи. Додатково до четвертого питання, здобувачі повинні описати традиційні символи їхніх регіонів проживання, співставити чи претендують вони на статус національних).

Завдання для самостійної роботи: Етимологія поняття народ, нація. Як трансформувався зміст і розуміння цих понять в європейській та українській суспільно-науковій думці (7, 19, 20, 21, 27, 28, 30, 31).

Тема 2. Здобутки і втрати національно-визвольного руху XVII - початку XVIII ст. (на основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання: 1) Роль козацтва у формуванні української національної ідентичності; 2) Національно-визвольна війна 1648-1657 рр.: від боротьби за станові права до війни за суверенну державу; 3) «Руїна» – боротьба різних політично-соціальних проєктів розвитку козацької України; 4) Козацтво у міжнародних відносинах та його роль у системі колективної безпеки Східної Європи у XVI – першій половині XVIII ст.; 5) Прояви впливу духовних цінностей козащини на сучасність).

Завдання для самостійної роботи: Підготувати презентації по таких темах: Переяславська угода: факти і міфи. Створення і діяльність козацтва в сучасній Україні. Урядова політика (2, 3, 9, 10, 11, 14, 28, 30, 31).

Тема 3. Здобутки та уроки національно-демократичної революції 1917-1921 рр. (на основі представленого теоретичного матеріалу, а також навчальних шаблонів, здобувачі мають підготувати відповіді на ряд питань: 1. Скласти порівняльну схему досягнень українських урядів УНР, Гетьманату, Директорії та ЗУНР ([шаблон](#)); 2. Визначити внутрішні та зовнішні перешкоди становлення українських державних утворень ([шаблон](#)); 3. Визначити й аргументувати потенціал українських державних утворень ([шаблон](#)); 4. Визначити уроки української національно-демократичної революції 1917-1921 рр. для сьогодення.

Проведення семінарського заняття передбачатиме роботу в малих групах, де здобувачі на основі власних відповідей спробують навести аргументи стосовно досягнень, внутрішніх і зовнішніх перешкод розвитку, причин поразок і уроків для сьогодення подій визвольних змагань 1917-1921 рр.

Завдання для самостійної роботи: Радянсько-українська війна: причини, наслідки, аналогії з 2014-2022 роками; “Українське питання” на міжнародній арені (3, 9, 10, 11, 28).

Тема 4. Український визвольний рух у 1920-х - 2022 рр. (на основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на

наступні питання: 1) Українці в збройних формуваннях часів Другої світової війни; 2) Волинська трагедія 1943 р.: причини перебіг та значення польсько українського конфлікту; 3) УПА проти НКВС: стратегія і тактика сторін у 1944-1950-х рр.; 4) Гібридна війна: сутність та структура феномену; 5) Війна за ідентичність: широкомасштабне вторгнення російських військ на терени України).

Завдання для самостійної роботи: Дисидентство як форма визвольного руху. Передумови російсько-українського конфлікту (Кримська криза 1992-1994 рр., Тузлівська криза) (3, 4, 5, 6, 23, 28).

Тема 5. Релігійний чинник в українській історії (на основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання: 1) Релігійні протиріччя та їх роль у формуванні національних особливостей українців; 2) Релігійний чинник інтеграції українського суспільства; 3) Участь церков у політичних процесах української держави).

Завдання для самостійної роботи: Релігійний чинник як фактор національної безпеки України. Державотворення і релігійний чинник: український досвід (1, 3, 11, 12, 13, 15).

Тема 6. Тоталітарні режими та Україна (на основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання: 1) Тоталітаризм - формула (не)успішної держави; 2) Проблема вождизму в світовій та українській історії (на прикладі А. Гітлера, Б. Муссоліні, Й. Сталіна); 3) Роль пропаганди в тоталітарній державі; 4) Масові репресії в Україні в ХХ-ХХІ ст. (“Червоний терор”, боротьба зі шкідництвом та націоналістичними ухилами, “Великий терор”, воєнні злочини РФ у 2022 р.)).

Завдання для самостійної роботи: Передвісники тоталітарних режимів в історії людства. Російська пропаганда як інструмент підбурювання війни і геноциду (на прикладі ідеології “русского міра”) (23, 25, 26, 28).

Тема 7. Українці в світовій історії (на основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати проекти (доповідь чи презентацію) “Українці у світовій історії”, в яких потрібно, на прикладі одного діяча, обґрунтувати власне бачення того, хто з українців здійснив найбільший вплив на історичні процеси у світі (у політичній, економічній, військовій, науковій, культурній чи спортивній сферах)).

Бажано інформацію готувати про діяча, що походить з вашого населеного пункту, району чи області, або діяча, що прославився здобутками у сфері за якою ви здобуваєте свій фах. Обсяг підготовленої доповіді - не менше 2000 друкованих знаків або 5 слайдів. ВИКОНАННЯ ЦЬОГО ПРАКТИЧНОГО ЗАВДАННЯ Є ОБОВ'ЯЗКОВИМ!

Зміст самостійної роботи студентів
Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни
«Актуальні проблеми історії»

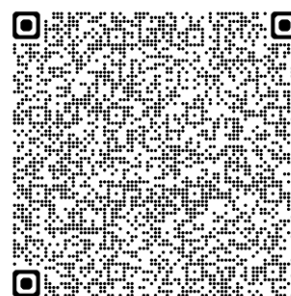
Найменування видів робіт	Розподіл годин	
	денна форма	заочна форма
Самостійна робота, год, у т.ч.:	60	84
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	10	20
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	10	-
Підготовка звітів з практичних робіт	10	-
Підготовка до поточного контролю	6	16
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	24	44

ПОЛІТИКА КУРСУ

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється [«Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів»](#), яке розміщено на сайті університету в розділі «Публічна інформація»: <https://ukd.edu.ua/node/1149>

Здобувачі мають право оскаржувати результати поточного оцінювання, а також інформувати про факти конфліктних ситуацій в академічній групі чи з викладачем у відповідності до [«Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій»](#).

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр

навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [ПОКЛИКАННЯМ](#).

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [ПОКЛИКАННЯМ](#).

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [ПОКЛИКАННЯМ](#). “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [ПОКЛИКАННЯМ](#).

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [ПОКЛИКАННЯМ](#).

Для поглиблення знання про історію України, окремі процеси націє- і державотворення, розвиток культури, рекомендовано пройти наступні курси на платформах онлайн курсів, результати яких будуть враховані в поточному оцінюванні:

Платформа Edera

- **Історія: Зародження української нації** (при представленні сертифікату з цього курсу здобувачу буде зараховано дві оцінки відмінно “5” за тему “Проблеми українського націотворення”).

Wisecow

- **1917 – рік, який змінив усе** (курс складається з 10 лекцій) (при представленні сертифікату з цього курсу здобувачу буде зараховано дві оцінки відмінно “5” за тему “Здобутки та уроки національно-демократичної революції 1917-1921 рр.”);

- **Страх та ненависть у 1917-1921 роках** (5 лекцій) (при представленні сертифікату з цього курсу здобувачу буде зараховано дві оцінки відмінно “5” за тему “Здобутки та уроки національно-демократичної революції 1917-1921 рр.”);

- **100 років української історії за 100 хвилин** (при представленні сертифікату з цього курсу здобувачу буде зараховано три оцінки відмінно “5”).

Prometheus

- **Новітня історія України: від початку Другої світової війни до сучасності** (при представленні сертифікату з цього курсу здобувачу буде зараховано дві оцінки відмінно “5” за тему “Український визвольний рух у 1920-х - 2022 рр.”);

- **Курс відеолекцій Богдана Гаврилишина** (при представленні сертифікату з цього курсу здобувачу буде зараховано п'ять оцінок відмінно “5”);

- **Вибрані питання європейської історії** (при представленні сертифікату з цього курсу здобувачу буде зараховано чотири оцінки відмінно “5”).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця в галузі інформаційних технологій.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проєктних архітектурно-містобудівних рішень	словесні методи (лекція, розповідь пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні методи); інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах))	диференційований залік

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контрольні заходи

Вид	Зміст	% від	Бал
-----	-------	-------	-----

		<i>загальної оцінки</i>	<i>min</i>	<i>max</i>
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	25	40
Всього:	-	100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали - “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Здобувачі які ведуть конспект лекцій, мають план-проспект семінарського заняття, а також формулюють власну аналітичну думку з конкретного питання можуть претендувати на оцінку відмінно “5”. Також здобувачі, які приймають активну участь в обговоренні відповідей своїх колег можуть отримати додаткові бали до власної відповіді, або окрему оцінку. Якщо здобувач відповідав усно і виконував тестові завдання під час семінару, викладач вносить до Журналу дві оцінки.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %
-------------------------------	---------------------

Національна диференційована шкала	
Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59
Національна недиференційована шкала	
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	0 – 59
Шкала ECTS	
A	90 – 100
B	83 – 89
C	75 – 82
D	67 – 74
E	60 – 66
FX	35 – 59
F	0 – 34

Здобувачі, які не з'явилися на екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

Об'єктивність процедур проведення контрольних заходів забезпечується відмежуванням результатів поточного контролю від результатів підсумкового контролю.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Балюк В. Релігійний чинник у гібридній війні росії проти України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2020. Вип. 1 (51). С. 5-11.
2. Бойко І. Запорізька Січ – основа відновлення української державності в другій половині XVII ст.: особливості формування правової системи. *Витоки та становлення козацького руху на етнічних землях України: матеріали Четвертої Міжнародної наукової конференції, приуроченої до 400-річчя Хотинської битви 1621 року / [відповід. за вип. : проф. Семак Б. Б.]*. Львів : вид-во Львівського торговельно-економічного університету, 2021. 6. Борисенко В.К. Свіча пам'яті. Усна історія про геноцид українців у 1932-1933 роках. К. : Стилос, 2007. 288 с.
3. Бойко О. Д. Історія України. Підручник. 8-ме вид., перероб, допов. Київ : Академія, 2021. 640 с.
4. Василенко В. Голодомор 1932-1933 року в Україні як чинник геноциду. *Правова оцінка*. К., 2009. 104 с.
5. Веденєєв Д. В., Будков Д. В. Заручниця глобального протистояння. Трагедія Великого Голоду 1932-1933 рр. в Україні в контексті "холодної війни" 1945-1991 років [Текст] : [монографія]. К. : Дорадо-Друк, 2013. 230 с.
6. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації XIX-XX століття. К., 2019. 656 с.
7. Залізник Л. Л. Походження українського народу. *Україна й українство в етнокультурних процесах: концептуальні узагальнення : колективна монографія*. Київ : НДІУ, 2018. Розділ 2.1. С. 73-89.
8. Зінкевич Т. С. Руська православна Церква у державно-політичному житті Київської Русі. Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. К. : «Видавництво «Гілея». 2019. Вип. 145 (6). С. 53–56.
9. Кононенко В. Модернізація Гетьманщини: проекти козацької адміністрації 1687–1764 рр. Київ: Інститут історії України НАН України, 2017. 305 с.
10. Коцур В. Феноменальність козацтва як визначальна детермінанта формування української ідентичності. *Етнічна історія народів Європи*. 2017. Вип. 53. С. 25–30.
11. Крип'якевич І. Історія України. К. Центр навчальної літератури, 2022. 520 с.
12. Мартишин Д. С. Православні церкви України в процесі українського державотворення. *Аспекти публічного управління*. 2018. Т. 6, № 10. С. 21-30.
13. Мартишин Д. С. Православні церкви України в процесі українського державотворення. *Аспекти публічного управління*. 2018. Т. 6, № 10. С. 21-30.
14. Палій О. Історія України. К.: К.І.С., 2015
15. Пилипів І. В. Греко-католицька церква в консолідації української нації східної Галичини у першій половині двадцятих років XX століття. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса*. К., 2012. Спец. вип. С. 288-304.
16. Шкурська І.С. Голодомор 1932–1933 років – трагічна сторінка в історії української нації. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 2, 2020. С. 66-68.

Додаткова література

17. 100 видатних особистостей в історії України. URL: <https://nv.ua/ukr/project/istoria-100-vydayushchikhsya-1-40004783.html>.

18. Громенко С. «Скоропадський і Крим. Від протистояння до приєднання». Наш Формат: Київ, 2021.

19. Залізняк Л. Походження українців. У лещатах імперських міфів. *Магістеріум*. Вип. 20, Археологічні студії / Національний університет "Києво-Могилянська академія". 2005. С. 94-100.

20. Залізняк Л. Ранньосередньовічна версія походження українців. *Магістеріум*. Вип. 45. Археологічні студії / [упоряд.: Залізняк Л. Л.]. 2011. С. 5-13.

21. Касьянов Г. Теорії нації та націоналізму. Київ, 1999. 352 с.

22. Козацька символіка - джерело сучасної української атрибутики. URL: <https://pishanska-gromada.gov.ua/news/1633951569/>

23. Революція Гідності 20 3-20 4 рр. та агресія Росії проти України: наук.- метод. матеріали за заг. ред. Павла Полянського. - Київ : Ун-т ім. Б. Грінченка, 2015.

24. Скальський В. Як не проголосити незалежність. Перший Універсал у деталях. URL: <https://www.istpravda.com.ua/articles/2019/06/24/155864/>.

25. Соболев П. Голодомор як специфічний інструмент політики тоталітаризму. *Людина і політика*. 2004. №4. С. 83-91.

26. Соболев П. Радянський тоталітаризм в Україні: роки колективізації і голоду (1929–1933). Суми, 2010.

27. Шакурова О. Теорії ранньосередньовічного походження українців у дослідженнях сучасних українських вчених. *Українознавство*. 2016. № 2. С. 18-36.

Електронні інформаційні ресурси

28. Снайдер Т. Становлення сучасної України. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=OZlgAYG0uec&list=PLe6NcH-LB5H2zezH0m0ii9LGd4gaEA38A>.

29. Історія без міфів. URL: <https://www.youtube.com/@IstoriyaBezMifiv>.

30. Україна. Повернення своєї історії. Частина 1. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=j3LhEdsdAo8>.

31. Україна. Повернення своєї історії. Частина 2. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=NxGKwLyzo8s>